

ΔΙΚΑΙΟ & ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

BUSINESS LAW INSIGHTS 2023

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
— ΜΑΪΟΣ 2023

Επίλυση διαφορών/
Ανάπτυξη/ Δημόσιες
συμβάσεις/ Ενέργεια/
Ακίνητα & επενδύσεις/
Επιχειρήσεις
& ανταγωνισμός/
Εργασιακές σχέσεις/
Κανονιστική
& δεοντολογική
συμμόρφωση

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗ

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Το σήμερα και το αύριο των δικηγορικών εταιρειών

Σε μια εποχή που το επάγγελμα του Δικηγόρου αλλάζει και η δικηγορία μεταμορφώνεται, ο Σύνδεσμος Δικηγορικών Εταιρειών Ελλάδος (ΣΔΕΕ) λαμβάνει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες ώστε η δικηγορία να μην μείνει πίσω στις σύγχρονες προκλήσεις και να σταθεί αρωγός της προόδου της κοινωνίας και της οικονομίας.

Πώς διαμορφώνεται η κατάσταση με τις δικηγορικές εταιρείες σήμερα;

Κατά την τελευταία δεκαετία υπάρχει σημαντική εξάπλωση του θεσμού των δικηγορικών εταιρειών στην Ελλάδα. Με βάση τα στοιχεία που λάβαμε από την ΑΑΔΕ, ο αριθμός τους το έτος 2021 αυξήθηκε κατά ποσοστό 75% σε σχέση με τον αντίστοιχο του έτους 2015, ξεπερνώντας τις 1.000, και βαίνει αυξανόμενος. Είναι σημαντικότερο όμως ότι στο τέλος του 2021 η δραστηριότητα των δικηγορικών εταιρειών αντιπροσωπεύει τα 2/3 των ακαθάριστων εσόδων νομικών υπηρεσιών (ενώ το 2015 αντιπροσώπευε μόλις το 38%), τα δε ακαθάριστα έσοδα του κλάδου κατά την ίδια περίοδο έχουν εκτιναχθεί από 680 εκατ. ευρώ σε ποσό 1,42 δισ. ευρώ. Επομένως, ο θεσμός διευρύνεται και αφήνει ένα σημαντικό μεγαλύτερο αποτύπωμα στην απασχόληση, στα έσοδα του Δημοσίου και στο ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ), επ' ωφελεία της εθνικής οικονομίας.

Πόσο σύγχρονες μπορούν να θεωρηθούν οι ελληνικές δικηγορικές εταιρείες ως προς τη δομή, τη φιλοσοφία και τον τρόπο λειτουργία τους;

Δεν διαθέτουμε δημογραφικά στοιχεία για το σύνολο των δικηγορικών εταιρειών στην Ελλάδα για να εξαγάγουμε αξιόπιστα συμπεράσματα. Πάντως, η εικόνα που σχηματίζουμε από σημαντικό αριθμό των μελών μας είναι ότι υπάρχουν πράγματι διαφοροποιήσεις στο μέγεθος, στην οργάνωση και στα χαρακτηριστικά των δικηγορικών εταιρειών. Πολλές από αυτές έχουν προκύψει από τη μετεξέλιξη ατομικών ή οικογενειακών γρα-

Συνέντευξη του

Κωνσταντίνου Βουτεράκου

Προέδρου Συνδέσμου
Δικηγορικών Εταιρειών Ελλάδος (ΣΔΕΕ)

φείων, κάτι που ούτως ή άλλως είναι θετικό. Υπάρχουν και πολλά εταιρικά σχήματα, μεσαίου και μεγαλύτερου μεγέθους, που είναι οργανωμένα με βάση τα διεθνή πρότυπα και παρακολουθούν τις εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο, συνεργαζόμενα ισότιμα με αλλοδαπούς συναδέλφους. Το μέγεθος της ελληνικής οικονομίας και κυρίως η έλλειψη εξωστρέφειάς της δεν βοηθούν στη δημιουργία μεγάλων σχημάτων, στα πρότυπα των διεθνών νομικών δικτύων (legal networks), όπως παρατηρούμε σε άλλες χώρες. Είναι σημαντικό να παρακολουθεί κανείς τις διεθνείς εξελίξεις, αλλά είναι σημαντικότερο να προσαρμόζει τις τάσεις που διαμορφώνονται στα δικά του δεδομένα και στη δική του πραγματικότητα, χωρίς τυφλό μιμητισμό, αλλά με προσαρμογή στις συνθήκες που επικρατούν στη δική μας αγορά. Κάτι τέτοιο θα καθιστούσε τα εταιρικά σχήματα πολύ πιο αποτελεσματικά και λειτουργικά.

Ποιες είναι οι σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ελληνικές δικηγορικές εταιρείες; Πώς προδιαγράφετε το μέλλον τους;

Ως σημαντικότερες προκλήσεις που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν οι ελληνικές δικηγορικές εταιρείες προκρίνω την ανάπτυξη του μεγέθους τους σε ανταπόκριση των αυξημένων αναγκών των πελατών τους, τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού τους στη μετά Covid εποχή και την αυξημένη επιρροή της τεχνολογίας στην παροχή των νομικών υπηρεσιών.

Ως προς το πρώτο, είναι αλήθεια ότι ζούμε σε μια χώρα που χαρακτηρίζεται από πολυνομία, μη συστηματική, συνεπή ερμηνεία των

νόμων, τόσο από τις αρμόδιες αρχές αλλά και τα δικαστήρια, που δυσκολεύουν σημαντικά εμάς τους δικηγόρους στην αξιολόγηση του κινδύνου για λογαριασμό του πελάτη μας και κατά συνέπεια την παροχή αξιόπιστης νομικής συμβουλής λόγω ακριβώς της ρευστότητας του περιβάλλοντος. Η μεγέθυνση και η συνένωση των δικηγορικών εταιρειών θα επιτρέψουν τη δημιουργία καλύτερα στελεχωμένων οργανισμών, με μεγαλύτερη εξειδίκευση στο γνωστικό αντικείμενό τους, και εν τέλει την καλύτερη

αντιμετώπιση των αναγκών των πελατών τους.

Ως προς το δεύτερο θέμα, η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού στη μετά την πανδημία εποχή θα ακολουθήσει αναγκαστικά πρακτικές που επικρατούν παγκόσμια με τις απαραίτητες προσαρμογές στις τοπικές συνθήκες, όπως για παράδειγμα η ευέλικτη εργασία εκτός γραφείου, η κατάργηση του «ωραρίου» με την αυστηρή έννοια που ήταν γνωστό παλαιότερα αλλά γενικότερα η περισσότερη ευελιξία στον εργασιακό χώρο (για παράδειγμα μέσω της δυνατότητας

ηλεκτρονικών υποβολών και επικοινωνιών,) χωρίς όμως απομείωση της έντασης και της ποιότητας των υπηρεσιών.

Τέλος, η συνεχής εξέλιξη της τεχνολογίας στα νέα επίπεδα των αυτοματισμών και της τεχνητής νοημοσύνης θα παίξει κομβικό ρόλο για την επόμενη δεκαετία, παρότι είναι ακόμα νωρίς να θεωρήσουμε ως απόλυτη την κυριαρχία της τεχνητής νοημοσύνης, σε τέτοιο βαθμό ώστε να αντικαταστήσει την ανάγκη του δικηγόρου ως νομικού παραστάτη. Παρότι ουδείς μπορεί να προβλέψει

με ασφάλεια το μέλλον, εκτιμώ ότι η σχέση δικηγόρου-πελάτη είναι και θα παραμείνει αυστηρά προσωποπαγής, γιατί βασίζεται στην εμπιστοσύνη και στην εκ μέρους μας κατανόηση και διαμόρφωση των αναγκών του, ώστε να είναι πολύ δύσκολο, τουλάχιστον για το ορατό μέλλον, η τεχνητή νοημοσύνη να εξοβελίσει την προσωπική παρουσία του δικηγόρου. Όμως είναι σίγουρο ότι η τυποποίηση μπορεί να αφαιρέσει ύλη εργασιών από τις δικηγορικές εταιρείες. Το αντίδοτο σε αυτή την κατάσταση είναι μόνο ένα: η μετεξέλιξη και η προσθήκη προστιθέμενης αξίας στις προσφερόμενες υπηρεσίες για τους πελάτες που θα καλύπτουν νέες διαφορετικές και πιο απαιτητικές ανάγκες. Για να κλείσω με μια αισιόδοξη νότα, πιστεύω ακράδαντα ότι το μέλλον θα είναι λαμπρότερο από το παρόν.

Ο πελάτης επιλέγει τον δικηγόρο του. Μήπως όμως και ο δικηγόρος καλείται πλέον να επιλέξει ποιον θα αποδεχτεί ως πελάτη; Πρόσφατη έρευνα μεταξύ των 30 μεγαλύτερων δικηγορικών εταιρειών με διεθνή παρουσία καταγράφει ότι η πλειοψηφία αυτών έχει αρνηθεί αρκετές φορές να εκπροσωπήσει πελάτη για θέματα ηθικής. Πώς σχολιάζετε το φαινόμενο σε σχέση και με την ανάγκη να ενισχυθεί στη συνείδηση των πολιτών η εμπιστοσύνη στην ακεραιότητα των δικηγόρων;

Το θέμα είναι ιδιαίτερα λεπτό, γιατί στην πραγματικότητα ο πελάτης κατέχει κομβικό ρόλο για τις δικηγορικές εταιρείες και γενικότερα για τον δικηγόρο. Επιπλέον, οι κανόνες δεοντολογίας αλλά και η εμπέδωση αρχών ηθικής και βέλτιστων πρακτικών πρέπει να γίνονται σε συλλογικό επίπεδο, με κανόνες οριζόντιους και διαφανείς, για να αποφεύγονται στρεβλώσεις. Ήδη υπάρχει σημαντική συνεισφορά του Συνδέσμου μας στην τυποποίηση της δευτερογενούς νομοθεσίας για τη διαδικασία know-your-client (KYC). Ένα προηγούμενο δείγμα είναι η υιοθέτηση Αρχών Δεοντολογίας του Συνδέσμου μας, οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα μας. Πάντως, η αύξηση του βαθμού εμπιστοσύνης στην ακεραιότητα των δικηγόρων πρέπει να είναι μια διαρκής προσπάθεια, που θα ξεκινάει από την εκπαίδευση,

Στο τέλος του 2021 η δραστηριότητα των δικηγορικών εταιρειών αντιπροσώπευε τα 2/3 των ακαθάριστων εσόδων νομικών υπηρεσιών (ενώ το 2015 αντιπροσώπευε μόλις το 38%), τα δε ακαθάριστα έσοδα του κλάδου κατά την ίδια περίοδο έχουν εκτιναχθεί από 680 εκατ. ευρώ σε ποσό 1,42 δισ. ευρώ.

την εμπέδωση των κανόνων στο στάδιο της πρακτικής άσκησης και την εφαρμογή τους σε ένα επαγγελματικό περιβάλλον που τους υποστηρίζει και επιβάλλει αδιάκριτα.

Σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα «2022 Law Firm Business Leaders Report», που διεξήχθη στις ΗΠΑ, οι επικεφαλής των αμερικανικών δικηγορικών εταιρειών αναγνώρισαν ως τον πλέον σημαντικό κίνδυνο για την ανάπτυξη τους τα θέματα κυβερνοασφάλειας, απώλειες δεδομένων, κυβερνοεπιθέσεων και κακόβουλων λογισμικών. Πόσο προετοιμασμένες είναι οι ελληνικές δικηγορικές εταιρείες έναντι αυτού του παγκόσμιου σοβαρού κινδύνου για την προστασία του έργου τους αλλά και των συμφερόντων των πελατών τους;

Είναι αλήθεια ότι η αυξημένη χρήση της τεχνολογίας και του διαδικτύου και η αλληλεπίδραση των τεχνολογικών συστημάτων καθιστούν πιο ευάλωτους τους οργανισμούς και τους παρόχους υπηρεσιών, όπως οι δικηγορικές εταιρείες, από επιθέσεις κακόβουλων λογισμικών και εν γένει κυβερνοεπιθέσεις από χάκερ. Ανεξάρτητα από τα μέτρα προστασίας που κάθε οργανισμός πρέπει να υιοθετεί, είναι βέβαιο ότι δεν υπάρχει απόλυτη προστασία, ούτε μπορεί να υπάρξει στο ορατό μέλλον. Δεν υπάρχει μαγική λύση για την αντιμετώπιση του προβλήματος, παρά μόνο η συνεχής αναβάθμιση των τεχνολογικών συστημάτων κάθε οργανισμού και η εκπαίδευση των ανθρώπων του στην αποφυγή του ανθρώπινου λάθους, το οποίο πολλές φορές δημιουργεί τις κερκόπορτες παραβίασης των συστημάτων. Επιπλέον, είναι επιβεβλημένη και η υιοθέτηση μηχανισμών που θα προστατεύουν από την απώλεια των δεδομένων και θα εξασφαλίζουν τη δυνατότητα ανάκτησής τους στο μέτρο του δυνατού. Τέλος, ως μέσο πρόνοιας, πρέπει να εξετάζεται και η δυνατότητα ασφαλιστικής κάλυψης από κυβερνοεπιθέσεις. Το σίγουρο είναι ότι κάθε οργανισμός πρέπει στο εξής να αφιερώνει πλέον πολύ περισσότερη ενέργεια και κόστος για την προστασία των δεδομένων και των συστημάτων του, που αποτελούν εξάλλου σημαντικό μέρος της άυλης αξίας της δικηγορικής εταιρείας.

5

λόγοι

για να επιλέξετε τον ΕΟΔΙΔ για κάθε Εξωδικαστική επίλυση διαφοράς

1

Εξοικονόμηση χρόνου & κόστους

- | Ελκυστικό κόστος επίλυσης κάθε διαφοράς δεκτικής εξωδικαστικής επίλυσης, απόλυτα προσαρμοσμένο στην Ελληνική αγορά
- | Εξοικονόμηση πολύτιμου χρόνου, χωρίς αναμονή και αναίτιες καθυστερήσεις
- | Έκδοση διαιτητικής απόφασης εντός 6 μηνών από την υπογραφή των Όρων Διεξαγωγής της Διαιτησίας, ή 1-3 εργάσιμες ημέρες για την επίλυση της διαφοράς μέσω του θεσμού της Διαμεσολάβησης

2

Σύγχρονοι Κανονισμοί Διαιτησίας & Διαμεσολάβησης

Ευέλικτοι Κανονισμοί που παρέχουν ένα ασφαλές και σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο για τη διεξαγωγή Διαμεσολάβησης ή Θεσμικής Διαιτησίας στην Ελληνική ή/και Αγγλική γλώσσα

3

Κατάλογος Διαιτητών & Διαμεσολαβητών

Πάνω από 230 Διαιτητές & Διαμεσολαβητές (κορυφαίοι δικαστές ανωτάτων δικαστηρίων ετ, ακαδημαϊκοί και εξειδικευμένοι δικηγόροι από την Ελλάδα και το Εξωτερικό) με κύρος και εμπειρία στην επίλυση εγχώριων και διεθνών διαφορών

4

Θεσμικές Εγγυήσεις

- | Οργανισμός Θεσμικής Διαιτησίας του άρθρου 46 Ν 5016/2023 (Αρ. πρωτ. δήλωσης / Υπουργείο Δικαιοσύνης, 21580/24.04.2023)
- | Συμβούλιο Διαμεσολάβησης (7μελές) - Συμβούλιο Διαιτησίας (7μελές) - Επιτροπή Διαιτησίας (19μελής): Ανεξάρτητα σώματα θεσμικών εγγυήσεων κύρους και ελέγχου, 3ετούς θτείας

5

Case Management, Οργάνωση & Υποστήριξη

- | Μεγάλη εμπειρία οργάνωσης και υποστήριξης Διαιτησιών από το έτος 2000
- | 14 πλήρως οργανωμένες και εξοπλισμένες αίθουσες και υποδομές
- | Διαρκής γραμματειακή, διοικητική και τεχνική υποστήριξη
- | Καθολικές υποστηρικτικές υπηρεσίες [μαγνητοφώνηση - απομαγνητοφώνηση πρακτικών (GR/EN), διερμηνεία, υβριδική διεξαγωγή μέσω ασφαλούς πλατφόρμας κ.ά.]

ΕΟΔΙΔ

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαμεσολάβησης & Διαιτησίας

www.eodid.org

Think Γρήγορα Οικονομικά Πολιτισμένα
Alternative

Ποιες είναι οι προτεραιότητες που θέτει ο Σύνδεσμος κατά τη διάρκεια της θητείας σας;

Με την έναρξη της θητείας του, το Διοικητικό Συμβούλιο προχώρησε σε επανασχεδιασμό των επιτροπών και των ομάδων εργασίας του Συνδέσμου μέσω πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς τα μέλη του. Έτσι, σήμερα ανανεώθηκε η σύνθεση των δύο διαρκών επιτροπών, δηλαδή της φορολογικής και της κοινωνικο-ασφαλιστικής, ενώ παράλληλα το Διοικητικό Συμβούλιο προχώρησε στη δημιουργία δεκατριών νέων επιτροπών και ομάδων εργασίας και επεξεργάζεται τη δημιουργία τεσσάρων ακόμη. Μερικές από τις επιτροπές αυτές θέλουμε να έχουν διαρκή χαρακτήρα, όπως αυτές που θα αφορούν σε θέματα δικαιοσύνης ή κανονιστικής συμμόρφωσης, γιατί το αντικείμενό τους είναι κομβικής σημασίας.

Ειδικά στο θέμα της επιτάχυνσης της απονομής της δικαιοσύνης, ο Σύνδεσμος επιθυμεί να συνδράμει με κάθε τρόπο που μπορεί, γιατί η ορθή και ταχεία απονομή της δικαιοσύνης είναι χαρακτηριστικό οργανωμένου και ευνομούμενου κράτους και έχει σημαντική κοινωνική προέκταση. Γι' αυτόν τον λόγο, μία από τις νέες επιτροπές θα στοχεύσει στην υποβολή προτάσεων-πρακτικών λύσεων για την επιτάχυνση της απονομής της Δικαιοσύνης από τη σκοπιά των δικηγορικών εταιρειών. Προφανώς και το θέμα είναι πολυσύνθετο και δεν αφορά μόνο τις δικηγορικές εταιρείες, αλλά όλους τους παράγοντες που εμπλέκονται στην διαδικασία. Τουλάχιστον, όμως, από τη δική μας πλευρά, θέλουμε να συνεισφέρουμε σε κάτι που θεωρούμε σημαντικό.

Ακόμη, έχουμε ετοιμάσει νομοθετικές προτάσεις που θα παρέχουν τη δυνατότητα σύνδεσης των δικηγορικών εταιρειών μέσω συγχωνεύσεων ή αντίστροφα διασπάσεων, εφόσον το αποφασίσουν οι εταίροι τους, κάτι που προβλέπεται για όλες τις προσωπικές εταιρείες, ανεξήγητα, όμως, όχι για τις δικηγορικές. Η πρότασή μας προσφέρει τη νομική ασφάλεια μέσω της εκ του νόμου οιοσδήποτε καθολικής διαδοχής και θα επιλύσει πολλά πρακτικά προβλήματα που εμποδίζουν τις δικηγορικές εταιρείες να οργανωθούν καλύτερα και να αναπτυχθούν.

Η αυξημένη χρήση της τεχνολογίας και του διαδικτύου και η αλληλεπίδραση των τεχνολογικών συστημάτων καθιστούν πιο εύλωτους τους οργανισμούς και τους παρόχους υπηρεσιών, όπως οι δικηγορικές εταιρείες, από επιθέσεις κακόβουλων λογισμικών και εν γένει κυβερνοεπιθέσεις από χάκερ.

Επίσης επιδιώξαμε τη δημιουργία ειδικής επιτροπής εξωστρέφειας και θεμάτων κοινωνικής ευθύνης, προσπαθώντας να μεγάλωσουμε το αποτύπωμα του Συνδέσμου μας στην κοινωνία. Το αισθανόμαστε ως υποχρέωσή μας στη σημερινή συγκυρία.

Σε αυτό το σημείο θέλω να τονίσω ότι το έργο των επιτροπών και των ομάδων εργασίας προσφέρεται από τους δικηγόρους των μελών μας ανιδιοτελώς, με μεράκι και αφιέρωση πολύτιμου χρόνου και προσφορά των ειδικών γνώσεων τους για το κοινό καλό του Συνδέσμου. Τα αποτελέσματα των εργασιών τους, τα πορίσματα των επιτροπών υποβάλλονται προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο και ακολούθως το τελευταίο, με τη σειρά του, θα τα υποβάλει στους θεσμικούς φορείς, όπως το Υπουργείο Δικαιοσύνης και τους Δικηγορικούς Συλλόγους Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Πειραιά, στους οποίους τα μέλη μας είναι εγγεγραμμένοι και από τους οποίους εποπτεύονται, ώστε να επιδιώξουμε σε στενή συνεργασία μαζί τους την αξιοποίηση αυτών των πορισμάτων, είτε με την υιοθέτηση νομοθετικών προτάσεων είτε με τη ενημέρωση και τη διάχυση πληροφοριών είτε με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο θα καθιστούσε αξιοποιήσιμη αυτή τη συλλογική δουλειά μας.

Τέλος, το Διοικητικό Συμβούλιο θα επιδιώξει με συνεχείς επαφές και παραστάσεις σε δημόσιες αρχές, θεσμούς και όργανα της πολιτείας, ιδιαίτερα αυτούς που σχετίζονται με το δικηγορικό λειτουργήμα και την απονομή της Δικαιοσύνης, να καταστήσει περισσότερο γνωστές τις δράσεις και τη λειτουργία του.

Κλείνοντας θα ήθελα να τονίσω ότι ο Σύνδεσμος θα μπει σύντομα στον δέκατο τέταρτο χρόνο της λειτουργίας του, άρα ηλικιακά κατατάσσεται στους «εφήβους», στην πραγματικότητα όμως είναι ένας πολύ ώριμος ενήλικας που έχει διαγράψει μια σημαντική πορεία στην ανάδειξη και στην προώθηση του θεσμού της δικηγορικής εταιρείας στην Ελλάδα. Στόχος του τωρινού Διοικητικού Συμβουλίου είναι να συνεχίσει το σημαντικό και επιτυχημένο έργο όλων των προηγούμενων διοικήσεων από την ίδρυση του Συνδέσμου και στο τέλος της θητείας του να παραδώσει τη σκυτάλη στο επόμενο, έχοντας επιτελέσει έργο με θετικό πρόσημο. ♦

Όχημα ανάπτυξης και καινοτομίας

Οι ενισχύσεις που προβλέπει ο νέος αναπτυξιακός νόμος περιλαμβάνουν φοροαπαλλαγές, επιχορηγήσεις, επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης και μπορεί να φτάσουν έως και τα 30 εκατ. ευρώ.

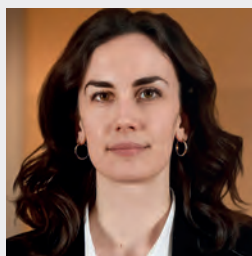
Με στόχο την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, μέσα από τη χορήγηση κινήτρων σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και κλάδους, ο Νόμος 4887/2022 «Αναπτυξιακός Νόμος – Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη», που τέθηκε σε ισχύ στις αρχές του 2022, εκσυγχρόνισε περαιτέρω το προηγούμενο νομικό πλαίσιο, ώστε να οδηγήσει τις ελληνικές επιχειρήσεις πιο κοντά στον ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό, στην «πράσινη μετάβαση» και στις οικονομίες κλίμακας, με έμφαση στην καινοτομία και στις νέες τεχνολογίες.

Οι παρεχόμενες ενισχύσεις περιλαμβάνουν φοροαπαλλαγές, επιχορηγήσεις, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης και χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου για το καθεστώς του «Νέου Επιχειρείν», και χορηγούνται σε φορείς επενδύσεων που έχουν έδρα ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα κατά τον χρόνο έναρξης εργασιών του σχεδίου, όπως, μεταξύ άλλων, σε εμπορικές εταιρείες (ακόμη και, υπό προϋποθέσεις, σε υπό ίδρυση ή υπό συγχώνευση εταιρείες), αστικούς και αγροτικούς συνεταιρισμούς και κοινοπραξίες εγγεγραμμένες στο ΓΕΜΗ. Οι δικαιούχοι φορείς θα πρέπει να καλύπτουν το κόστος του επενδυτικού τους σχεδίου κατά ποσοστό τουλάχιστον 25%, μέσω ιδίων κεφαλαίων ή εξωτερικής χρηματοδότησης πέραν κρατικής ενίσχυσης, δημόσιας στήριξης ή παροχής.

Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, καθώς και της ενωσιακής νομοθεσίας, το μέγιστο ποσό ενίσχυσης ανά επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί καταρχήν να υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ, ενώ ανά φορέα επενδυτικού σχεδίου δεν θα υπερβαίνει σωρευτικά

Γιάννης Κυριακίδης
Managing Partner,
Kyriakides Georgopoulos Law Firm

Αμαλία Πανταζή
Senior Associate,
Kyriakides Georgopoulos Law Firm

KYRIAKIDES GEORGOPOULOS
Law Firm

kglawfirm.gr
Δημ. Σούτσου 28, 115 21 Αθήνα
Τηλ. 210-8171500
kg.law@kglawfirm.gr

το ποσό των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ για μεμονωμένη επιχείρηση και το ποσό των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ για σύνολο συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

Ο νέος νόμος εισήγαγε καινοτόμες ρυθμίσεις, όπως η σημαντικά μικρότερη περίοδος αξιολόγησης που απαιτείται για την υπαγωγή στα καθεστώτα (30 ή 45 ημέρες, ανάλογα με την εφαρμοζόμενη μέθοδο), ενώ διέυρνε και το πεδίο των ενισχύσεων, προβλέποντας δεκατρείς κατηγορίες στις οποίες μπορούν να υπάγονται τα επωφελούμενα επενδυτικά σχέδια μετά την προκήρυξη των σχετικών καθεστώτων ενίσχυσης η οποία θα γίνεται ετησίως:

1. Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων,
2. Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων,
3. Νέο Επιχειρείν,
4. Καθεστώς Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης,
5. Έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία,
6. Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια,
7. Μεταποίηση - Εφοδιαστική αλυσίδα,
8. Επιχειρηματική εξωστρέφεια,
9. Ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων,
10. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού,
11. Μεγάλες επενδύσεις,
12. Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας,
13. Επιχειρηματικότητα 360°.

Προκηρύξεις έχουν ήδη δημοσιευτεί για τέσσερις από τις πιο πάνω κατηγορίες, με τελευταία την «Επιχειρηματικότητα 360°» (ΦΕΚ Β' 6872/29.12.2022). ♦

“
One team to
serve your **needs**”

Kyriakides Georgopoulos Law Firm sets the standards for others to follow.

Over the years we have led the way in changing the face of legal services and in providing services that meet the needs of contemporary globalized businesses.

KG Law Firm is consistently ranked as a **top tier law firm** in the majority of prestigious international directories, such as IFLR1000, Chambers & Partners Global, Chambers & Partners Europe, Legal 500, with many of our lawyers receiving similar distinctions.

Athens Office

28, Dimitriou Soutsou Str.
115 21 Athens GR
T+30210 817 1500

Thessaloniki Office

31, Politechniou Str.,
546 26 ThessalonikiGR
T+30 2310 441 552

www.kglawfirm.gr

KYRIAKIDES GEORGOPOULOS
Law Firm

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΣΗ

ΝΕΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΟΝ. Α.Ε.

Εθνάρχου Μακαρίου και Δημητρίου Φαληρέως 2, Νέο Φάληρο, 185 47,
τηλ.: 210-48.08.000, fax: 210-48.08.055

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Αλέξης Παπαχελάς

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Γιώργος Τσίρος
tsiros@kathimerini.gr

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ Μαρία Αθανασίου

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Βασιλική Αλμπάνη
valbani@kathimerini.gr
Τηλ. 210-48.08.229

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
emporiko@kathimerini.gr
Τηλ.: 210-48.08.227, Fax: 210-48.08.228

ΑΤΕΛΙΕ-ΔΙΟΡΘΩΣΗ
Νέες Καθημερινές Εκδόσεις Μον. Α.Ε.

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΤΕ

Μαυρομυιάλη 23, 10680, Αθήνα, τηλ. 210-3678800
www.nb.org

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Τζίνα Παπαπαντωνοπούλου-Καρατζά
geenap@nb.org

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Γιώργος Γούλας
giorgos.goulas@nb.org

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Γεωργία Σιακανδάρη
georgia.siakandari@nb.org

Τζουλιάννα Μπέρμπερη
juliber@nb.org

Σοφία Γεωργοπούλου
sofiag@nb.org

Ειδική έκδοση σε συνεργασία με την «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», Μάιος 2023

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

